

Helsinki 25.2.2016

Dnro 17/03/16

Viite: Kotimaisten kielten keskuksen johtajan Pirkko Nuolijärven keskustelu Opetushallituksen pääjohtajan Aulis Pitkälän ja CIMOn johtajan Samu Seitsalon kanssa 24.2.2015.

Asia Lausuntopyyntö Opetushallituksen ja CIMOn yhdistyessä syntyvän uuden viraston nimestä.

Pääjohtaja Aulis Pitkälä
Opetushallitus

Johtaja Samu Seitsalo
Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus

Lausunto uuden viraston nimestä

Esityksessä ehdotetaan perustettavaksi uusi virasto, johon Opetushallitus ja Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO yhdistetään. Uusi virasto hoitaisi Opetushallituksen ja Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskukselle nykyisin säädetty tehtävät.

Esityksen mukaan ”Opetushallituksen ja CIMOn toiminnoille rakentuvasta uudesta virastosta muodostuu laaja-alainen, kansallisesti ja kansainvälisesti toimiva kehittämis- ja palveluvirasto, jonka tavoitteena on sivistys- ja osaamisyhteiskunnan kehittäminen ja suomalaisen yhteiskunnan kansainvälistäminen” (3.3 Keskeiset ehdotukset, s. 26).

Kun sekä Opetushallituksella että CIMOlla on sekä opetukseen tai yleisemmin koulutukseen liittyviä kansallisia ja kansainvälisiä tehtäviä, näitä tehtäviä voidaan hoitaa jatkossa saman nimen alla.

Nimen valintaperusteita

Toimivan nimen muodostamisessa on muistettava seuraavat seikat:

- hyvä nimi on helppo lausua, ääntää, taivuttaa, ymmärtää ja muistaa
 - vältettävä *ja*-sanalla yhdistettäviä osia
 - nimeksi mieluummin yhdyssana kuin sanaliitto
- lyhenne ei ole nimi. Nimen on oltava niin lyhyt, ettei tule tarvetta lyhentää sitä. Jos lyhenne jostain syystä tarvitaan, se muodostetaan nimen erikielisistä muodoista ja kutakin lyhennettä käytetään vain sitä vastaavassa kielessä.
- kun kyseessä on virasto tai laitos, loppuosaksi valitaan jokin sitä ilmentävä sana kuten *keskus* – *center*, *virasto* – *myndighet* jne.
- nimi on voitava muodostaa vaivatta suomeksi ja ruotsiksi sekä tarvittaessa muilla kielillä, esim. englanniksi
- mahdollisen jo olemassa olevan nimen painoarvo otettava huomioon
- nimet tarkoitetaan pysyviksi. Organisaatiomuutos ei välttämättä edellytä nimenmuutosta.

1. Edellä mainittujen kriteerien pohjalta esitämme, että uuden viraston nimeksi otetaan *Opetushallitus – Utbildningsstyrelsen*.

Sen etuna on se, että se on vakiintunut ja yleisesti tunnettu. Se koostuu yhdestä sanasta, jota ei julkisessa viestinnässä tarvitse lyhentää. Nimellä on jo historiallisista syistä tiettyä arvovaltaa, jota ei kannata menettää vaihtamalla se ennestään tuntemattomaan. Esimerkiksi kuntaliitoksissa on havaittu, että jatkuvuuden, tunnettuuden ja viestinnän kannalta uudeksi nimeksi on paras valita yhteiseksi nimeksi jonkin liittyvän kunnan nimi, ja silloin varmin valinta on suurimman tai historiallisesti merkittävimmän kokonaisuuden nimi.

Tämännimiseen laitokseen voi kuulua sekä kansallisia että kansainvälisiä tehtäviä ilman, että niitä tarvitsee nimessä erikseen korostaa. Nimi on myös riittävän väljä, jotta sen alle voi tarvittaessa lisätä muitakin alaan liittyviä toimintoja ilman, että nimeä tarvitsisi vaihtaa.

Vaikka nimen jälkiosa *hallitus* on poistunut monista valtion virastoista, se ei edellytä sen poistamista tästä nimestä. Historiallisuutensa vuoksi (vrt. *Koulutoimen yllähallitus* 1869) se on pikemminkin kulttuurisesti säilyttämisen arvoinen.

2. Mahdollista kokonaan uutta nimeä pohdittaessa esille nousivat seuraavat, joten mainittakoon ne vielä tässä:

Koulutusvirasto – Utbildningsmyndigheten. Vaikka ruotsinkielinen nimi onkin toimiva ja tarkoituksenmukainen, suomenkielinen nimi on mitäään sanomaton. Kumpikaan nimi ei kuitenkaan tuo mitään lisäarvoa verrattuna jo olemassa oleviin nimiin *Opetushallitus – Utbildningsstyrelsen*. Nimen *Koulutusvirasto* ei myöskään välttämättä ymmärrä tarkoittavan valtakunnallista keskusta vaan esimerkiksi jonkin kunnan virastoa. Tässä *virasto*-sanaa ei voi korvata sanalla *keskus*, koska nimellä ei voisi erottaa eri koulutuskeskuksia toisistaan.

Opetusalan keskus – Centret för utbildning

Nimien haittapuolena on se, että ne koostuvat useammasta erillisestä sanasta.

Suomenkielinen nimi *Opetusalan keskus* on sisällöltään vähemmän ytimekäs kuin *Opetushallitus*. Ruotsinkielinen nimi on vielä suomenkielistäkin vaatimattomampi, sillä se antaa kuvan kurssikeskuksesta.

3. Ilmeisesti on selvää, että toisen yhdistyvän osapuolen nimi *Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus* ei tässä tapauksessa voi tulla kyseeseen. Yleisten nimeämisperiaatteiden kannalta se on liian pitkä ja hankala käyttää. Siitä julkisuudessa käytetty lyhenn nimi CIMO vastaa ruotsin- ja englanninkielistä koko nimeä, mutta suomenkielistä nimeä siitä ei pysty päättelemään; lisäksi tämä lyhenne on suurelle yleisölle outo.

Esitämme, että uuden viraston nimeksi valitaan *Opetushallitus – Utbildningsstyrelsen*.

Yhteistyöterveisin

Pirkko Nuolijärvi
johtaja, professori
Kotimaisten kielten keskus

Sirkka Paikkala
erityisasiantuntija
suomenkielinen nimistöhuolto

Maria Vidberg
erityisasiantuntija
ruotsinkielinen nimistöhuolto